

in dičil bi ti častito glavo novomašniški venec; zdaj pa ležijo na tvojem ranem grobu mrtvaški veneci. Nekoliko trenutkov še, in zapel bi veselo »Gloria« in »Credo«, a zdaj pa se obhajajo zate sv. maše brez »Gloria«, brez »Credo«. Toda proč žalost, proč otožnost! Saj ti tam gori še bolj veselo prepevaš prelepo glorio, saj si ti tam gori ovenčan še z lepšim vencem, vencem nebeškim!

Oj, spavaj sladko najljubši prijatelj moj! Odpočij si, trudni popotnik ti, v zemlji domači, v zemlji slovenski! Bodi ti zemljica lahka poleg tvojega ljubega očeta!

Cerkveni napredek v Svetinjah.

Čakal sem dolgo, misleč, da bo spretnejša roka od nas kaj pisala, ali zaman; zatoraj blagovolite, gosp. urednik, nekaj vrstic od preproste kmečke roke sprejeti in v Vašem listu svetu objaviti, kako in v čem mi pri Svetinjah napredujemo.

Dne 15. oktobra l. l. je blizu leto minulo, kar smo z veseljem sprejeli novega, za božjo čast, olepšanje hiše božje, za blagor faranov in zveličanje duš vnetega župnika, č. g. Ivana Bohanca, kateri so nam v tem kratkem času v cerkvi veliko veselja pripravili in sicer: iz cementa novi tlak omislili, plačan od darov radodarnih faranov in drugih darovnikov, kakor od blagodeja gosp. Jožeta Petovarja, rokaja našega, sedaj v Šopronu, ki so 100 gl. darovali, kar jim Bog stoterno povrne! Tlak je g. Jožef Mursa iz Krapja pri Ljutomeru izvrstno izdelal in se vsakemu v tej stroki toplo priporoča. Dne 15. avgusta m. l. na Velike Gospojnice dan, so nam gosp. župnik priredili posebno veseli dan, ki nam ne izgine iz spomina. Naročili in omislili so lepo podobo preblazene device Marije Lurske, ki je sedaj kinč naše lepe cerkve. Za mojstersko izdelano podobo je blaga, v občeh spoštovana in gostoljubna hiša Simoničeva iz Ivankovec precejšnjo svoto podarila, ostalo so dekleta vložila. Podoba so nam blagovoljno prečastiti g. dr. Ivan Križanič, stolni korar iz Maribora, slovesno blagoslovili. Vsa slovesnost se je tako-le godila: Že predvečer in v jutro ob »Zdravo Mariji« je strelba, trijančenje zvonov in naša Svetinjska godba pod vodstvom g. nadučitelja Vinka Vauda naznanjala imenitni, veseli dan.

Na Veliko Gospojnico ob 9. uri se nas zbere ogromno število v Ivankovcih pri z venci, z mlaji in slavo lokom s primernim napisom okinčani kapeli. Ko se tamkaj prelepa podoba Lurske Marije od preč. gosp. dr. kanonika blagoslovi v pričo več čč. gg. duhovnikov, med gromenjem možnarjev, vzdignejo nekatera, belo oblečena in venčana dekleta podobo na nosilih, druga cvetje tresejo, spet druga se uvrstijo v procesijo s šopki v rokah in z gorečimi svečami. Vseh belooblečenih deklet je bilo število, občudovanja vredno za tako malo faro, kakor je naša, namreč 240. Zdaj tudi zagode naša vrla godba milo donečo Lursko pesem »Slava Marija«, da odmeva od doline do brega. Obilo ljudstva nas spremlja sv. rožni venec moleč in v prelepi procesiji dospemo k prijaznim Svetinjam, v dostojno okrašeno cerkev, kjer nas spet mnogobrojno število ljudij pričakuje.

Dragi bralec! Ta prizor, ta velika, lepa procesija je bil ganljiv, da so nas solze veselja polile. Ko se podoba v cerkvi na odločeni prostor stranskega oltarja položi, stopijo na pridiznico preč. g. doktor, pozdravijo nas z veseljem, da se nas je toliko število Marijinih otrok tukaj zbralo, nam v kratkih in lepih besedah razložijo čast Marijino, in svoje potovanje v Lurd ter vsakemu stanu nebeško Kraljico priporočijo, da naša naj bode. H koncu prosijo naj bi Lurska M. Božja obilno častilcev imela, obilnokrat nas k pokori obujala, nam obilno blagoslova izprošila v teh lepih Ljutomerskih gorica in

č. g. župniku v veliko veselje bila tukaj in v nebesih s krono poplatila!

Prav pristrčna hvala preč. g. dr. Križaniču, stolnemu korarju, za lepe besede, trud in požrtvovalnost, kakor tudi č. g. župniku, katerim daj Bog mnoga leta tukaj med nami biti in obilnega, dobrega sadu doživeti! Hvala tudi vsem sofaranom in dobrotnikom, ki so s kakim malim darom pripomogli, da se je ta svečanost mogla tako sijajno zvršiti! Vsem naj ljubi Bog in preblazena Devica Marija tu in v nebesih stoterno poplača!

Gospodarske stvari.

Kako se naj vzgajajo teleta?

(Konec.)

To se zgodi brez vse škode. Če pa se je tele h kravi pripuščalo in se na enkrat odstavilo, pozna se to jako, ima navadno le slabe nasledke. Teletu sprememba ne dene dobro, ako je bilo navajeno dojenju. Krava se preveč vznemirja in boji za svojega mladiča, mleko postane nagloma slabše in pri teletu javi se sprememba jako neugodno. Nova hrana mu ne prija, žival hitro v razvijanju zaostane in to se le težko popravi. Iz tega vzroka je jako pametno, ako se mleko od prvih dnuj začeni podajati teletu v kaki posodi.

Poprašal pa bo zvedavi in vedoželjni gospodar, ki se je odločil, da bo za naprej tudi na ta način redil teleta, koliko mleka naj se živalim podaja, da nimajo premalo da se pa ob enem tudi preveč mleka ne potratiti.

Na to mu odgovorimo, da je stvar precej težko prav in primerno urejevati. Ne sme se ustrašiti truda, da večkrat tele potehta, kajti po pezi ravna se tudi obilnost mleka. Razloček je med telicami in med junci. Tem se mora več, onim manj mleka podajati. Navadno velja pravilo, da se daje telicam jedna sedminka lastne peze, to se pravi, če ima blizu 36 kg podaje se ji na dan dobrih 5 kg mleka. Pri juncih, posebno če se ne bodo rezali, mora že več mleka biti in sicer petina njihove teže t. j. živali z 35 kg daje se okoli 7 kg mleka. Seveda se mora tudi namen živali še posebno uvaževati, kajti razloček je med telico, ki je za mesarja in drugo, ki je za pleme odločena. V prvem slučaju je očitno treba več piče, kakor v drugem.

Če že ni posebne imenitnosti, da se mleko po teh številkah vravnava, je saj zanimivo zvedeti, koliko izda jedna kila mleka in zanimivo različno sestavljenje, pri čemur se bo marsikak gospodar precej začudil.

Vselej, kedar se tele napaja, mora se skrbno paziti na to, da je posoda, iz katere se mleko daje, čista, umita. Mleko samo mora biti dovolj toplo, vsaj nekaj nad 35° C. Ako je namreč mleko mlačno ali celo mrzlo, škoduje živali in povzročuje bolezni n. pr. drisko. Dogodilo se je že, da je tele samo zavolj tega poginilo.

Kako dolgo pa naj traja vse to? Pri živalih, ki ostanejo doma in so odmenjene za pleme ali za molžo, najmanj štiri tedne. Dosti dalje ni treba mlečne hrane, pač pa se naj podaljša pri onih, katere imaš za mesarja ali domačo porabo, od katerih želiš, da postanejo dabele, dobro rejene. Pri takih naj traja vsaj osem ali deset tednov. Če se pa mleko ali maslo od hiše daje, je seveda stvar drugača, v tem slučaju ne morejo teleta dobiti toliko in tako dolgo čistega mleka. Začne se zmeševati z vodo, a le polagoma, bolje je če se čisto mleko meša najprvo nekoliko dni s posnetim in potlej prideva se z jako ugodnim vspehom nekaj lanenega semena, ovsene moke, otrob in sličnih tvarin, ki se lahko

dobijo pri vsaki hiši. Že sedaj polaga se tudi na drobno zrezano seno, seveda le mehko in urno, da se navadi tele polagoma jesti. Ako se prideva laneno seme, ne sme se ga preveč dajati, ker kmalu povzroči hudo drisko.

Bolje, ko vse te naštete snovi pa je za mlado žival — zelena paša; a v hlevu se mu naj tudi podaje saj nekoliko zdrobljenega ovsa. Na paši dobi žival zdrave snovi v se, sprehodi se in skaka, da je veselje in ta jej prav veliko koristi pri razvijanju, pospešuje in vtrjuje zdravje, podeljuje novih močij, na kratko rečeno, koristno je v vsakem oziru, tako, da naj nobeden gospodar tega ne zamudi, če si hoče v lastnem hlevu močno, lepo in zdravo živino prirediti.

Korist in uporaba travniških bran za mah.

Govorilo in pisalo se je že mnogo o travniških branah, a naši kmetovalci se še ne poslužujejo zadostno tega prekristnega poljedelskega orodja. Bodi mi dovoljeno, da o koristi in uporabi travniških bran iz lastne poskušnje nekoliko povem.

Ker imam precej travnikov, omislil sem si brano in sicer dvouprežno. Stala me je sicer 40 gold., a ti stroški so se mi v teku enega leta več, kakor povrnili. Kakor je vsaki poljedelski rastlini kultura potrebna, isto tako tudi travi na naših travnikih, kateri so itak bili v našo škodo predolgo zanemarjeni.

Poglejmo si neopletu gredo, kako na njej v rasti zaostaja kuhinjska zelenjava; kako se pa potem bujno razvije, ako gredo oplejemo in pregoste sadike izruvamo! Ravno tako je pri koruzi, krompirju itd. pa tudi pri travi na naših travnikih. Treba ji je s pomladi zemljo zrahljati in jo osnažiti plevela t. j. mahù. Travo treba je tako rekoč okopavati, tako, da zamore zrak pristopiti do korenin, kar je za dobro rast vseh rastlin neobhodno potrebno.

Vse to pa se dá na najboljši način zvršiti z dobro travniško brano. Pravim, da z dobro, kajti ni vse jedno, če vlačim z navadno trdno brano, katera mi travnik deloma preveč raztrga, deloma pa ne doseže tal, ker se površju zemlje ne prileže; treba je nalašč za to napravljene brane, katera sestoji iz mnogo posameznih, kakor veriga sklopljenih delov tako, da se more tudi neravnemu travniku popolnoma prileči.

Da dobro povlečeni travnik daje po tretjino, da, polovico več in boljše krme, kakor nepovlečeni, to je dokazano in to more vsak gospodar, kateri je to poskusil potrditi. Poleg tega glavnega dobička, katerega nam brananje travnikov prinese, imamo pa še tudi drugega, postranskega in to je nanreč dobljeni mah. Na prostranem travniku iztrebil sem minolo pomlad šest velikih vóz maha in če voz računim po 5 gld., tako je stelja le s tega travnika blizu toliko vredna, kot brana.

Da je uspeh vlačjenja popoln, treba je pa tudi vedeti, kako se tisto najbolje izvršuje. Videl sem, da vlačijo nekateri v krogu in sicer v podobi polzeve črte; drugi vlačijo po eni strani tja, po drugi nazaj in še drugače. A po lastni skušnji lahko trdim, da je najbolje, ako se vlačijo po eni strani in po istej strani zopet nazaj. Prvo pot se mah zrahlja — drugo pot se pa izruje. Mah se potem z navadnimi grabljami pograbi in na kupe spravi.

Končno bodi mi še dovoljeno, da v nakup travniških bran najtopleje priporočam našo domačo tvrdko: Josip Lorber in dr. v Žaleu. Ta tvrdka izdeluje brane kot specialiteto (posebnost) in njena delavnica je v to svrhu prav praktično uravnana. Ker ima razven tega tudi lastno livarno s parno močjo, more brane tudi cenje prodajati, kakor vsaka druga tovarna. Kar se pa tiče vprašanja: ali eno- ali dvouprežno brano? tako bi vsakemu večjemu posestniku in celim občinam le

drugo priporočal, kajti pomisli: prva tehta blizu 60 *ky* in velja 26 gld., druga tehta pa blizu 83 *ky* in velja le 6 gld. več, to je 32 gld.

F. R.
V Žaleu, meseca sušca 1894.

Sejmovi. Dne 17. marcija na Vidmu ob Savi, v Rečici, v Podčetrtku, v Cmureku, v Središču, na Ptujski gori in v Slov. Gradu. Dne 20. marcija pri Sv. Barbari blizu Konjic, v Trbovlju, na Cvenu, pri Sv. Ilju, v Kamnici, v Studencih, pri Sv. Barbari v Haložah, pri Sv. Križu na Slatini in v Zibiki. Dne 21. marcija pri Sv. Ožbaltu na Pernovem, pri Sv. Jederti, v Rogatecu in Sigersbergu. Dne 22. marcija v Konjicah, na Laškem in v Reichenburgu.

Dopisi.

Iz Krčevine pri Ptuj. (Slovenci, svoji gospodje.) Ako nekoliko pregledamo naše narodno gibanje v zadnjih dveh letih, moramo z veseljem zaznamovati mnogo lepih pridobitev in zmag na polju neprestanega bojevanja za naše nam toliko prikrajšane narodne pravice. Naša štajarska Slovenija je pač jako podobna njivi, na kateri raste bujna pšenica, med katero pa je opaziti tudi mnogo nepotrebne in škodljive ljulike. V primeri z lepo rastočo pšenico je sicer ni veliko, zato pa je tem predrznejša in bi v svojem gibanju in v svoji rasti rada dobrodušno pšenico kar meni nič tebi nič zadušila, da bi po tem mogla brezobzirno gospodovati čez celo njivo. Da, v resnici predrzni so vam naši nemčurji, ta vražja smet na naših narodnih poljih, ki so nam že toliko škodovali in toliko Slovencev spravili v brezno brezverstva in breznačajnosti, v brezno sleparskega liberalnega nemškutarstva, v brezno časnega in večnega pogubljenja. Zato pa tudi ni vernega in zvestega Slovenca, ki bi ne obžaloval žalostne usode toliko svojih bratov in sester in ki bi ne pomagal v ognjenem navdušenju za vero svojo, za svoj rod, za branjevali teh v resnici žalostnih prikaznij med nami. V tem oziru se je v zadnjem času storilo veliko, v tem ohstojé naše pridobitve in zmage. Med skesane spreobrnjene v tej dobi pristeti moramo tudi našo občino. Dolgo je tukaj brezobzirno vladala naša nezavednost in pa nemškutarska predrznost. V našem občinskem zastopu so se prednedavnim časom sedeli poleg par kmetov sami nemčurski gospodje in polgospodje. Tu vam je donela le blažena nemščina na ušesa, kajti pri sejah govorilo se je le nemški, zapisovalo in uradovalo ravno tako. Gospodovalne klike ni skrbelo, ali pač kmetijski odborniki razumejo vse, kar se razpravlja, tudi jih zato ni nikdo vprašal; le kedar so potrebovali njihov glas, njihov »da«, tedaj je kdo bleknil kako slovensko. Seveda »molči, pa plačaj«, to je geslo vseh naših nasprotnikov. Da je bilo to nemčursko gospodovanje že neznošno za vsakega zavednega Slovenca, je umevno. Zato pa smo pred pol drugim letom Slovenci vse moči napeli in posrečilo se nam je. (Konec prih.)

Od Sv. Marjete niže Ptuja. (Mati in sin.) Cenjenim bralcem »Slov. Gosp.« je že znana žalostna novica, da smo dne 27. januarja t. l. izročili hladni zemlji vrlega bogoslovca Ferdinanda Kralja. Pač lahko si mislimo, kolika žalost je pretresala dušo uboge matere, ko so ji zakopali edino upanje, edino veselje — edinega sina! Kako neizrečeno je hrepenela po njem! Saj pa ga je tudi ljubila, kakor zna ljubiti le dobro materino srce. »Kaj Ferdinandu, njemu je zdaj dobro, a za mater hudo«, tako smo rekali, ko smo zagreblili vzglednega bogoslovca. Danes pa že lahko rečemo: »Zdaj